

Evaluatie

Brede School Ridderkerk 2019

RIDDERKERK

14 november 2019

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Wat is een brede school?	3
1.2	De Ridderkerkse brede school.....	3
1.3	De eerdere evaluatie van 2013	4
2.	Evaluatie.....	5
2.1	Opzet en uitvoering van de evaluatie	5
2.2	Input van partners.....	5
2.3	Evaluatie geformuleerde visie	6
a.	Kind centraal.....	7
b.	Pedagogische visie.....	7
c.	Verbinding tussen de brede schoolpartners	7
d.	Integratie bedrijven en organisaties	8
e.	Iedere partij is gelijk	8
f.	Maatwerk in de wijk.....	8
g.	Veiligheid en geborgenheid.....	8
h.	Een leven lang leren	9
i.	Doorgaande ontwikkelijn	9
2.4	Organisatorische aspecten	9
a.	Eigenaarschap	9
b.	Financieel.....	9
3.	Voorstellen naar aanleiding van de evaluatie	11
3.1	Hoofddoelstelling 1	11
3.2	Hoofddoelstelling 2	11
3.3	Organisatorische aspecten	12
3.4	Betrokkenheid op inhoud.....	13
4.	Aanbevelingen / conclusies	15
4.1	Hoofddoelstellingen	15
4.2	Opdracht.....	15
4.3	Grip op inhoud.....	16

1. Inleiding

1.1 Wat is een brede school?

Een brede school is de overkoepelende samenwerking tussen diverse partijen die gericht zijn op kinderen. Het doel van de samenwerking is het vergroten van de ontwikkelingskansen van ieder kind. Bij een brede school hoort in ieder geval een onderwijsinstelling. Daarnaast kunnen ook de peuterspeelzaal, de kinderopvang, de fysiotherapeut en andere cultuur- sport- en welzijnsinstellingen deel uitmaken van de brede school, dit is geheel aan de partijen die in een gemeente de brede school vormgeven.

1.2 De Ridderkerkse brede school

In 2007 is de Brede School Ridderkerk van start gegaan. Gemeente Ridderkerk wilde hiermee een antwoord geven op de maatschappelijke ontwikkelingen die maakten dat het niet als vanzelfsprekend was dat elk kind dezelfde kansen werd geboden.

De Brede School Ridderkerk kreeg met de start twee hoofddoelstellingen mee. De Brede School Ridderkerk zou voor alle kinderen en jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar een aantrekkelijk concept bieden om te leren, te spelen, te bewegen, elkaar te ontmoeten en een eigen 'plek' te vinden in de maatschappij. Onder professionele begeleiding zou – vanuit het pedagogische concept dat is doorgetrokken naar alle aanvullende niet-schoolse activiteiten – aandacht worden besteed aan de integrale ontwikkeling van het kind c.q. de jeugdige, het herkennen en ontwikkelen van talent maar ook het herkennen, onderkennen en aanpakken van ontwikkelingsachterstanden in een vroeg stadium. Als tweede doelstelling zou de Brede School Ridderkerk zich richten op wijkniveau, om hiermee de sociale samenhang van de wijk een impuls te geven.

De Brede School Ridderkerk is in 2007 gestart als een pilot in de wijk Slikkerveer en in de jaren daarna verder ontwikkeld in Ridderkerk. Het aantal brede scholen is in de loop van de jaren gegroeid naar zes brede scholen in de verschillende wijken.

Tabel 1: Ontwikkeling van de Brede School Ridderkerk

Locaties	Gestart in jaar
Slikkerveer	2007
Bolnes	2009
Oost	2010
Rijsoord	2012
Drievliet/ t Zand	2012
Centrum/ West	2012

Per wijk voorziet de Brede School Ridderkerk in een programmagroep die het activiteitsaanbod inhoudelijk vorm geeft. De programmagroepen hebben in iedere wijk een vast aanspreekpunt: de combinatiefunctionaris. De combinatiefunctionarissen geven uitvoering aan de opdracht van de brede school en zijn trekker van de programmagroep in hun wijk, halen de vraag op bij kinderen. Stellen per blok een programma op en zorgen voor de uitvoering van het programma. Met andere woorden: de combinatiefunctionarissen zijn de spil in de wijk. Ze kennen de kinderen, de scholen, de partners en de wijk. Zij zijn de voelsprietten voor de Brede School Ridderkerk. Omdat zij vaak op de scholen sport- en beweeglessen verzorgen, kennen ze alle leerlingen en leerkrachten. Zij weten wat er mogelijk en nodig is in de wijk. De combinatiefunctionarissen verzorgen per wijk het programma en zijn voor de partners in de wijk het vaste aanspreekpunt. Daarnaast is er een coördinator aangesteld voor de Brede School Ridderkerk. Stichting Facet Ridderkerk faciliteert, in opdracht van de gemeente, de Brede School Ridderkerk: denk daarbij aan aanstelling van de combinatiefunctionarissen en de coördinator Brede School Ridderkerk, uitbetaling van hun

salarissen, regelen werkplekken enzovoorts.

De organisaties binnen het netwerk van de Brede School Ridderkerk zijn zelf verantwoordelijk voor de totstandkoming van activiteiten (waarbij ze dus gebruik maken van en afstemmen met de combinatiefunctionarissen en de coördinator Brede School Ridderkerk). Het activiteitenaanbod is breed om zoveel mogelijk partners in de wijk te kunnen bedienen. Organisaties bepalen zelf aan welke activiteiten zij wel of niet meedoen. Als een activiteit niet aansluit bij de wensen van een partner (bijvoorbeeld een school) dan is deze vrij om niet deel te nemen. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat er een goed overleg is tussen partners zodat iedere partner in de wijk goed aanbod in de wijk ervaart.

1.3 De eerdere evaluatie van 2013

In 2013 heeft ook een evaluatie plaatsgevonden van de Brede School Ridderkerk. De Stuurgroep LEA (Lokale Educatieve Agenda) was hierbij de opdrachtgever. Binnen deze stuurgroep zijn de partners op bestuurlijk en directieniveau vertegenwoordigd. Deze partners committeren zich aan de brede school en hebben jaarlijks overleg. De Stuurgroep formuleerde de volgende vraag: “wat is binnen de brede school de netwerkorganisatie en wat is het activiteitencentrum en hoe zijn beide georganiseerd?”

De evaluatie leverde op dat de Brede School Ridderkerk vooral gericht was op de inhoudelijke samenwerking en het aanbieden van een goed programma voor de kinderen. De inhoudelijke doorontwikkeling van de brede school, de netwerkorganisatie of -functie, kreeg hierdoor onvoldoende aandacht. Verder werd geconstateerd dat nog onvoldoende gebruik werd gemaakt van belangrijke plekken in de wijk. Als voorbeeld werd opgevoerd dat men hierbij kon denken aan de locatie voor het speciaal onderwijs, waar nog meer gekeken kon worden naar een netwerkfunctie voor de gehele wijk.

Inzake het activiteitencentrum werd geconstateerd dat deze georganiseerd was in de programmagroep in de wijk en bestond uit de uitvoerende partners in de wijk. De programmagroep zorgt voor activiteiten die zijn afgestemd op de behoeften uit de wijk. In de programmagroepen worden afspraken gemaakt over het aanbod, de afstemming tussen partners, de planning en het programma, gecombineerde activiteiten en de pedagogische visie. Ook zorgen de partners binnen de programmagroep voor het innemen van de eigen bijdragen als dat van toepassing is. De programmagroepen hebben ongeveer vier maal per jaar overleg. Dit alles vindt plaats binnen de kaders van het LEA.

Naar aanleiding van deze conclusie is in 2013 bepaald dat het LEA jaarlijks wordt geïnformeerd over het vastgestelde activiteitenprogramma en dat het LEA als inhoudelijke opdrachtgever wordt gezien voor de Brede School Ridderkerk.

Tabel 2: Beleidsmatige inbedding Brede School Ridderkerk

<p>De Brede School Ridderkerk staat benoemd in het Integraal Jeugdkader 2016-2020 ‘Gewoon opgroeien’ en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Jeugd van de gemeente Ridderkerk. Hierin is opgenomen dat “de uitbreiding van het brede school aanbod voor jeugdigen in het voortgezet onderwijs en de toegevoegde waarde hiervan ten opzichte van de huidige Brede School Ridderkerk”. Ook binnen het huidige collegeprogramma worden deze thema’s genoemd.</p>
--

2. Evaluatie

2.1 Opzet en uitvoering van de evaluatie

Zoals uit tabel 1 van het vorige hoofdstuk blijkt is het doorgroeien van één brede school naar zes brede scholen in verschillende wijken een proces van jaren. Het is ook geen opgelegd proces: zodra partijen er de meerwaarde van inzien kan de brede school van start en kan vraag en aanbod vanuit de brede school zich ontwikkelen. Zowel op lokaal als landelijk gebied is er de afgelopen tien jaar veel gebeurd en is kennis doorontwikkeld op het gebied van de brede school. Na meer dan tien jaar is behoefte de doelstellingen opnieuw tegen het licht te houden en te bekijken met de partners van de Brede School Ridderkerk hoe de toekomst eruit zou kunnen zien.

In het kader van deze behoefte zijn er door de beleidsadviseur onderwijs van de gemeente Ridderkerk in 2018 en 2019 gesprekken gevoerd met alle grote partners¹ binnen de Brede School Ridderkerk. Opdrachtgever van deze evaluatie was de portefeuillehouder welzijn van de gemeente Ridderkerk. In deze gesprekken hebben de partners hun ideeën en wensen kenbaar kunnen maken en hebben zij meegedacht over de toekomst van de Brede School Ridderkerk. Tevens zijn er vragenlijsten verstuurd naar alle schooldirecteuren. Alle schoolbesturen hebben het verzoek gehad om in gesprek te gaan met de gemeente voor wat betreft deze evaluatie. De grootste schoolbesturen hebben hier gehoor aan gegeven, de kleinere schoolbesturen hebben hier vanaf gezien aangezien zij geen deelnemer zijn in de Brede School Ridderkerk.

Deze nota bevat de resultaten van deze evaluatie van de Brede School Ridderkerk. Allereerst zal de input van de partners puntsgewijs worden geschetst. Daarna zal teruggekeken worden naar de oorspronkelijke doelen van de Brede School Ridderkerk en voorzichtig zal al de link gelegd worden met de vraag in hoeverre die doelen zijn behaald. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met ontstane vraagstukken van organisatorische aard. In het volgende hoofdstuk zal in scenario's worden geschetst hoe de Brede School Ridderkerk zich, gezien deze evaluatie, verder kan ontwikkelen.

2.2 Input van partners

Vanuit de partners zijn de belangrijkste conclusies over de afgelopen tien jaar:

- Hoofddoelstelling 1 (0-23 jaar) is niet haalbaar, de wens is dat dit aangepast wordt naar 4-12 of 4-16 jaar.
- Hoofddoelstelling 2 (actieve wijk) is nog zeer actueel en moet behouden blijven, juist het wijkgerichte is zeer waardevol in Ridderkerk.
- De samenwerking wordt als positief beoordeeld en wordt ervaren als constructief en prettig.
- Alle partners zien in de dagelijkse praktijk een meerwaarde van de Brede School Ridderkerk voor de kinderen en hun ouders.
- Er zijn kortere communicatielijnen tussen de partners en daarmee een betere doorgaande ontwikkelingslijn van de kinderen ontstaan.
- Kinderen komen meer in aanraking met sport en cultuur.
- Er is aandacht voor kinderen die niet lid zijn van een vereniging.
- De combinatiefunctionarissen zijn de "oren en ogen" van de wijk geworden, dit moet behouden blijven. Zij zijn makkelijk te benaderen, zichtbaar en hebben goede contacten met de partners in de wijk. Wel is het lastig dat dit vaak persoonsafhankelijk is, dit zorgt voor verschillen en kwetsbaarheid.
- Het programma is afwisselend genoeg.

---

¹ Er zijn gesprekken gevoerd met het onderwijs, de kinderopvangorganisaties, de bibliotheek, Stichting Facet Ridderkerk, wijkteamcoördinator, Servicebureau Onderwijs en Cultuur (SOC) en ambtenaren van verschillende beleidsterreinen waaronder sport, onderwijs, cultuur en kinderopvang.

- Sommige partners willen het aanbod sluitend op het binnenschoolse aanbod, waarin verdieping plaats kan vinden binnen de brede school; andere partners vinden juist dat het binnen- en buitenschoolse aanbod niet op elkaar hoeft aan te sluiten.

Tijdens de gesprekken met de partners is er ook gevraagd naar de wensen van de partners voor de Brede School Ridderkerk in de toekomst. Hieronder staat een korte opsomming van de belangrijkste items:

- Het integrale jeugd kader moet als kapstok dienen voor de projecten binnen de Brede School Ridderkerk.
- Programmagroepen moeten per wijk blijven bestaan, maar er moeten meer overeenkomsten zijn in het aanbod, structuur en uitvoering van de verschillende wijken.
- Meer aandacht voor de Brede School Ridderkerk als netwerkorganisatie, de nadruk ligt nog teveel op het activiteitenprogramma.
- Er is meer behoefte aan een jaarplan waar ambities en wensen in opgenomen kunnen worden.
- Het brede school aanbod moet keuze bieden uit aanvulling op het binnenschoolse programma en aanbod dat daar juist los van staat
- Er zou een betere verbinding moeten zijn tussen naschoolse activiteiten, basisonderwijs en kinderopvang. De verschillende schooltijden zijn hierbij een complicerende factor.
- Meer aansturing en regie vanuit de gemeente, zodat de inhoudelijke en financiële verantwoording beter zal plaats vinden.
- De activiteiten in de Brede School Ridderkerk zouden meer kwaliteitskeurmerken kunnen hebben, bijvoorbeeld meer geschoolde docenten.
- Wanneer er een kwaliteitskeurmerk aan bepaalde activiteiten gegeven wordt, kan er een doorgaande lijn ontwikkeld worden voor het binnen- en buitenschoolse aanbod.
- Het speciaal onderwijs zou een grotere rol binnen het netwerk van de Brede School Ridderkerk willen spelen, zodat er een goed netwerk opgezet wordt voor ouders en kinderen met extra hulpvragen.
- Het voortgezet onderwijs wil graag participeren in de Brede School Ridderkerk en ziet hier veel mogelijkheden.
- De kinderopvangorganisaties willen graag meer aandacht voor de groep 10-12 jaar, als voorbereiding op het voortgezet onderwijs.
- Projecten vanuit de gemeente kunnen als onderdeel opgenomen worden in het jaarprogramma, in plaats van aparte projecten voor elke school.
- Een aantal schooldirecteuren heeft aangegeven dat zij graag een programma zien voor hun eigen school, omdat de wijkgerichte aanpak niet aansluit bij hun schooltijden.

2.3 Evaluatie geformuleerde visie

In de brede school-visie 2007 staan twee hoofddoelstellingen benoemd:

1. Het tot stand brengen van een doorgaande ontwikkelingslijn van 0-23 jaar op alle aspecten die van belang zijn bij het opgroeien.
2. Het tot stand brengen c.q. stimuleren van een sociale samenhangende en actieve wijk.

Deze hoofddoelstellingen zijn in het visiedocument verder uitgewerkt in een aantal kernwaarden die als basis aanwezig moeten zijn bij de oprichting van de Brede School Ridderkerk. Zonder deze kernwaarden is er geen brede school naar Ridderkerks concept. In het visiedocument staat: "Alle kernwaarden die voor Het brede school-concept zijn vastgesteld, zijn gericht op preventie in al haar aspecten. Ze dienen richting de toekomst te allen tijde volledig intact te blijven en waar mogelijk (op basis van voortschrijdend inzicht) zelfs verder te worden versterkt".

Die kernwaarden worden hieronder geëvalueerd. In de schuingedrukte tekst wordt weergegeven wat er in het oorspronkelijke visiedocument uit 2007 is opgenomen:

a. Kind centraal

In het visiedocument 2007 is deze kernwaarde als volgt opgenomen: *“Het ontwikkelen van een ononderbroken ontwikkelingslijn van 0-23 jaar, waarbij thema’s en methodieken die binnen de verschillende schakels worden gehanteerd goed op elkaar zijn afgestemd”*.

Aanpassing van de eerste hoofddoelstelling lijkt reëel te zijn. De categorie 0-4 jaar is pas sinds de laatste jaren meer aan bod gekomen en moet nog verder uitgewerkt worden in de programmagroepen. De afgelopen jaren is er geen animo geweest voor een Brede School Ridderkerk voor het voortgezet onderwijs, maar tijdens de gesprekken met de partners lijkt dit te zijn veranderd. Het voortgezet onderwijs ziet inmiddels de meerwaarde van de brede school en neemt stappen om een brede school op te zetten voor het voortgezet onderwijs.

Wanneer er een brede school voor het voortgezet onderwijs wordt opgezet, is het van belang dat er aansluiting wordt gezocht met het basisonderwijs zodat er een wisselwerking kan plaatsvinden voor de kinderen in groep 7 en 8 en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs.

Tijdens de programmagroepen is er aandacht voor de verschillende disciplines in de wijk, maar de partners geven aan dat er nog onvoldoende wordt afgestemd qua thema’s en methodieken met andere partners in de wijk. Ook binnen de integrale kindcentra (IKC) is nog veel winst te behalen voor wat betreft afstemming en een gezamenlijke pedagogische visie waarbij het kind centraal staat. De gemeente hecht er veel belang aan dat deze kernwaarde blijft bestaan en werkt eraan om met de partners een gezamenlijke IKC-visie op te stellen.

b. Pedagogische visie

De Brede School Ridderkerk valt eveneens te zien als een pedagogisch concept, gericht op de individuele ontwikkeling van kinderen in de wijk. In het visiedocument is het volgende opgenomen voor de 4-12 jarigen: *“Uitgangspunt is veel ruimte voor de individuele behoeften én mogelijkheden van de schoolgaande kids. Afgestemd op eigen tempo en zo mogelijke interessesferen, maar natuurlijk wél passend bij de leer- en ontwikkelingsstof waarover de kinderen dienen te beschikken op het moment dat zij de basisschool verlaten”*.

Ook deze kernwaarde wordt nog steeds onderstreept door de Brede School Ridderkerk. Alhoewel de huidige doelstelling breder is, wordt deze kernwaarde vooral ingezet tussen de 4 tot 12 jaar. De laatste jaren is er tevens meer aandacht voor de 0- tot 4jarigen binnen de brede school en wordt dit aanbod steeds meer op elkaar afgestemd. Deze ontwikkeling zal nog meer aandacht krijgen tijdens de vorming van de IKC, waarbij het doel is om te komen tot één pedagogische visie.

c. Verbinding tussen de brede school-partners

“Het brede school-concept verbindt partners uit Ridderkerk in de sectoren onderwijs, kinderopvang, peuterwerk, sport, kunst en cultuur met elkaar en creëert een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het aanbieden van een doorgaande ontwikkelingslijn van 0-23 jaar”.

Deze kernwaarde raakt vooral de tweede hoofddoelstelling, waarbij het tot stand brengen van een actieve wijk prioriteit heeft. Door de vorming van een IKC kan deze kernwaarde in gevaar komen aangezien elke school zich op de eigen organisatie (school) richt waardoor er minder aandacht kan ontstaan voor wat er in de wijk speelt. Juist de goede verbindingen leggen tussen en met de partners is bij de brede school van wezenlijk belang en moet gevoeld worden door iedereen binnen een wijk. In de programmagroepen kan hier een mooie basis voor gelegd worden en hier wordt in het te ontwikkelen uitvoeringsprogramma van de Brede School Ridderkerk nog aandacht aan besteed. Hierbij zal bewaakt worden dat IKC en brede school elkaar niet gaan bijten, maar juist als twee verschillende aanpakken naast elkaar kunnen bestaan.

d. Integratie bedrijven en organisaties

“Diverse bedrijven, organisaties en instellingen binnen Ridderkerk, verenigd onder het predicaat ‘Alternatief Ondernemen!’ stellen zich als onderdeel van Het brede school-concept open voor het basisonderwijs door middel van kennismakingsbezoeken en workshops. Ook bieden zij op structurele basis stageplaatsen en leer-werkplaatsen aan (óók binnen hun netwerk) voor voortgezet- en beroepsonderwijs en dragen zij bij aan een adequate begeleiding van jeugdigen naar een arbeidzaam leven”.

Deze kernwaarde gaat een grotere rol spelen wanneer het voortgezet onderwijs meer betrokken raakt met de Brede School Ridderkerk. Met de bedrijfscontactfunctionarissen en de programmagroepen zal bekeken moeten worden hoe dit vormgegeven kan worden. Dit zal aan bod komen in het uitvoeringsprogramma brede school.

e. Iedere partij is gelijk

Iedere partner binnen de samenwerking is gelijkwaardig. De mate van inzet van partijen is afhankelijk van de wensen, behoeften en mogelijkheden van de specifieke wijken en kan derhalve per wijk leiden tot verschillen in inspanningen van partners.

Deze kernwaarde kan op verschillende wijzen bekeken worden. De afgelopen jaren is iedereen als gelijkwaardig partner gezien, maar ontstonden er toch verschillen in participatie in de brede school. Dit heeft er toe geleid dat niemand zich meer eigenaar van de brede school voelde. Wel is het belangrijk dat partners vrij zijn om te participeren in de brede school en dat er verschillen tussen wijken mogelijk zijn. De partners in de wijk moeten echter wel blijven afstemmen en ervoor zorgen dat ieders wensen gehoord worden. Hierbij is participatie in de programmagroep van groot belang. De organisatie van de programmagroepen komt aan bod in de uitwerking van de verschillende scenario's en in het uitvoeringsprogramma.

f. Maatwerk in de wijk

“Het brede school-concept richt zich op maatwerk in de wijk waarbij een flexibel aanbod aan voorzieningen wordt aangeboden; gebaseerd op de wensen en behoeften van kinderen, jongeren, ouders, organisaties én bewoners uit de betreffende wijk”.

Deze kernwaarde wordt door alle partners onderstreept. Toch blijkt soms in de praktijk dat scholen het belang van de eigen school voorop stellen en dat het belang van de wijk minder wordt gezien (zie ook onder c). Dat heeft ook heel praktische oorzaken en is beslist geen onwil. Vanwege de introductie van het gelijke-dagenmodel van diverse scholen vormt een uitdaging voor de brede school, omdat er verschillende schooltijden in een wijk zijn waardoor het aanbieden van een programma aansluitend op school lastig kan zijn.

De partners in de netwerken zitten dicht bij de kinderen en de jongeren in de wijk en hebben daarmee naast de uitvoering ook een belangrijke signaalfunctie bij het benoemen van kansen en thema's die extra aandacht nodig hebben. Van de netwerken wordt dus ook input voor de inhoudelijke kaders en het beleid (waar de gemeente regie op heeft) terug verwacht.

Ook is er behoefte meer activiteiten voor kinderen met een specifieke hulpvraag op te zetten, zoals nu het geval is met de Blauwe Kinderclub. De Blauwe Kinderclub is speciaal opgezet met medewerkers van het wijkteam om kinderen met een specifieke hulpvraag (bijvoorbeeld autisme) toch deel te kunnen laten nemen aan Brede School Ridderkerk activiteiten. Op deze manier ontstaat er een brede school voor iedereen in de wijk.

g. Veiligheid en geborgenheid

“Binnen Het brede school-concept is iedereen uniek. Er heerst een sfeer van gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid en er is aandacht en respect voor ieders identiteit. Het brede school-concept streeft naar veiligheid, zowel in de school ('een veilige school') als in de wijk (wijkveiligheidsplannen), door

het creëren van een gevoel van ‘geborgenheid, het gekend en bekend zijn’ bij leerlingen, ouders, betrokkenen én wijkbewoners”.

Wanneer kinderen zich veilig voelen, zullen zij zich beter ontwikkelen. Alle partners ondersteunen deze kernwaarde en willen deze in de toekomst ook uit blijven dragen.

h. Een leven lang leren

“Het brede school-concept streeft een ‘leven lang leren’ na, hetgeen door middel van een uitdagende leeromgeving, zowel binnen als buiten de school, wordt gestimuleerd”.

Deze kernwaarde wordt in de toekomst nog belangrijker aangezien het voortgezet onderwijs heeft aangegeven graag ook een brede school te willen ontwikkelen voor hun leerlingen. In het volgende hoofdstuk wordt dit verder uitgewerkt.

i. Doorgaande ontwikkelijn

“Integratie van het peuterspeelzaalwerk in het basisonderwijs kan bijdragen aan het versterken van de beoogde doorgaande ontwikkelingslijn. Fysieke integratie dient nagestreefd te worden indien dit mogelijk en wenselijk is, maar is niet persé noodzakelijk om een goede doorgaande ontwikkelingslijn tot stand te brengen”.

Deze kernwaarde heeft de afgelopen jaren veel ontwikkeling doorgemaakt in Ridderkerk. In of nabij elke school is een peutergroep en zijn er vele samenwerkingen ontstaan tussen kinderopvang en onderwijs. De IKC-ontwikkeling in Ridderkerk is in beweging en zal de komende jaren nog verder vorm krijgen. De gemeente hecht veel belang aan een goede samenwerking tussen de verschillende partijen en heeft hier met het onderwijsachterstandenbeleid en het integrale jeugdkader veel aandacht aan gegeven en blijft dit ook de komende jaren doen.

2.4 Organisatorische aspecten

a. Eigenaarschap

Uit de gesprekken met de partners van de brede school is gebleken dat niemand zich echt verantwoordelijk voelt voor de brede school. Dit blijkt ook uit de beperkte inhoudelijke en financiële verantwoording in het LEA. Na de evaluatie van 2013 is afgesproken dat de brede school-coördinator verantwoording aflegt aan de LEA-partners, maar dit is niet structureel gebeurd in de afgelopen jaren. De partners gaven tijdens de gesprekken allemaal aan dat zij het een logische keuze vinden wanneer de gemeente hierin de regie neemt en dat de financiële verantwoording bij de gemeente wordt afgelegd. Zij geven aan dat zij wel betrokken willen blijven bij de inhoud, maar elke partner heeft hier andere wensen in. Dit zal verder vorm moeten worden gegeven in een uitvoeringsprogramma.

b. Financieel

Binnen de Brede School Ridderkerk is er sprake van verschillende geldstromen, die na tien jaar niet allemaal meer makkelijk te herleiden zijn. De gemeente Ridderkerk draagt op drie manieren financieel bij aan de Brede School Ridderkerk.

1. De gemeente koopt het werkgeverschap van de brede school-coördinator in.
2. De gemeente geeft cofinanciering aan de combinatiefunctionarissen (samen met het rijk).
3. De gemeente financiert aanbieders van welzijnsactiviteiten (Servicebureau Onderwijs en cultuur (SOC), Bibliotheek, Stichting Facet Ridderkerk) en maakt daarbij afspraken over hun bijdrage aan de brede school.

De brede school ontvangt daarnaast nog bijdragen uit diverse bronnen. Ouders betalen een klein bedrag per activiteit / per kind evenals de scholen en ook kinderopvang betaalt een bijdrage per kind.

De financiering van de brede school-activiteiten wordt daarmee niet uit één (gemeentelijke) post betaald. Er wordt niet gewerkt vanuit een van te voren vastgesteld plan en bijbehorend budget waaruit activiteiten betaald worden, maar er wordt financiering bij de jaaractiviteiten gezocht, ook bij externe financieringsbronnen. Doordat de gemeente indirect activiteiten subsidieert, via verschillende partners, zijn de geldstromen en de afspraken voor de Brede School Ridderkerk en de partners niet altijd duidelijk. De verschillende partners zijn niet altijd vertegenwoordigd in de programmagroepen en de programmagroepen functioneren in elke wijk op een andere manier.

3. Voorstellen naar aanleiding van de evaluatie

Gezien de in de vorige hoofdstukken beschreven evaluatie kan gesteld worden dat de partners tevreden zijn over de Brede School Ridderkerk. Zij waarderen het concept en zijn bereid om mee te denken over de verdere invulling van de Brede School Ridderkerk. Ook kwam in alle gesprekken met de partners, ambtenaren en combinatiefunctionarissen naar voren dat er meer behoefte is aan structuur, kwaliteitsverbetering en monitoring van het netwerk.

3.1 Hoofddoelstelling 1

“Het tot stand brengen van een doorgaande ontwikkelingslijn van 0-23 jaar op alle aspecten die van belang zijn bij het opgroeien.”

De afgelopen jaren is gebleken dat voornamelijk de doelgroep 4 tot 12 jaar bereikt wordt in de Brede School Ridderkerk. De laatste jaren is er een ontwikkeling gaande dat ook de peuters meer betrokken worden, waardoor ook de 2 tot 4 jarigen meer deelnemen.

Na de gesprekken met de partners worden de volgende scenario's voorgesteld:

1. Bestaande leeftijdscategorie behouden: 0-23 jaar
2. Leeftijd aanpassen naar 0-12 jaar
3. Leeftijd aanpassen naar 0-16/18 jaar

Op dit moment wordt de huidige doelstelling van 0-23 jaar niet behaald en worden er alleen activiteiten georganiseerd voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Voorstel is om voor scenario 3 te kiezen waarbij de leeftijdscategorie tot en met de afronding van het voortgezet onderwijs (zie hieronder) reikt. Afhankelijk van het niveau van het voortgezet onderwijs hebben wij het hierbij over de leeftijd van 16 tot 18 jaar. Bij dit scenario wordt gekozen voor meer inzet in de voorschoolse periode, van 0 tot 4 jaar. In de wijk Slikkerveer is er al een pilot gedraaid waarbij er meer activiteiten zijn georganiseerd voor de peuters en hun ouders. Dit kan uitgebreid worden naar de andere wijken.

Het voortgezet onderwijs heeft nog niet actief bijgedragen aan de Brede School Ridderkerk, maar sinds kort is in het denken hierover een omslag ontstaan. Tijdens de evaluatiegesprekken hebben de twee voortgezet onderwijs scholen in Ridderkerk aangegeven graag te willen participeren in de Brede School Ridderkerk. Deze wens zal nader onderzocht worden en er zal bepaald worden welke financiële / personele middelen hiervoor nodig zijn. In het uitvoeringsprogramma zal nader onderzocht moeten worden hoe dit vorm kan krijgen.

3.2 Hoofddoelstelling 2

“Het tot stand brengen c.q. stimuleren van een sociale samenhangende en actieve wijk.”

De partners gaven tijdens de evaluatie aan dat zij het wijkgerichte zeer waardevol vinden en dat dit de Brede School Ridderkerk uniek maakt. Ook in het integrale jeugdkader is het wijkgerichte een speerpunt waar de gemeente belang aan hecht. Ridderkerk heeft verschillende wijken met elk hun eigen profiel, wensen, mogelijkheden en problematieken. De gemeente hecht er belang aan dat deze wijken hun eigen identiteit behouden en ziet dit graag terug in het brede school-programma.

Echter, bestaat ook de IKC-ontwikkeling waarbij onderwijs en kinderopvang onder één dak de kinderen opvangen en een pedagogische visie delen. Dit kan een aandachtspunt opleveren voor de brede school aangezien het onderwijs samen met de kinderopvangorganisatie een totaalaanbod creëert voor kinderen van 07 uur tot 19 uur. Hierbij worden na schooltijd activiteiten georganiseerd voor de leerlingen. De schoolbesturen hebben tijdens de evaluatiegesprekken allen aangegeven dat zij ondanks de IKC-ontwikkeling het wenselijk vinden dat de brede school zijn wijkgerichte aanpak behoudt. Hierbij zijn verschillende vormen in de toekomst mogelijk. Er kan gedacht worden aan een combinatie van activiteiten op een school, waarbij toch de wijk centraal staat. Belangrijk hierbij is dat de brede school als netwerkcentrum wordt gezien en dat de wijk betrokken wordt bij de individuele activiteiten op een school.

Er zijn drie scenario's mogelijk om hierop een antwoord te geven:

1. Brede school per school

Hierbij wordt er ingezet op de IKC-ontwikkelingen. Per individuele school worden er activiteiten georganiseerd, passend bij de wensen van de school en leerlingen. Voordeel hierbij is dat de kinderen niet hoeven te reizen en dat de betrokkenheid van de scholen groter kan worden. Nadeel is echter wel dat de wijk hier een minder grote rol krijgt. Juist door activiteiten per wijk te organiseren is het bereik groter en kunnen meer partners participeren.

2. Brede school per wijk

Zoals hierboven al beschreven, staan de verschillende wijken in Ridderkerk centraal. Door wijkgericht een netwerk op te bouwen en hierbij activiteiten te organiseren kunnen verschillende partners deelnemen en leren van elkaars kwaliteiten. De kinderen kunnen profiteren van verschillende activiteiten in een wijk, die niet mogelijk zouden zijn wanneer dit per individuele school georganiseerd zouden worden. Het voordeel hierbij is dat kinderen in aanraking komen met verschillende organisaties, verenigingen, leeftijdsgenoten en locaties. Dit kan het gevoel van saamhorigheid vergroten.

Het nadeel van dit scenario is dat er op dit moment verschillende schooltijden in een wijk zijn waardoor het lastig is om activiteiten te organiseren. Wanneer hier meer eenduidigheid in zou zijn, zou het makkelijker zijn activiteiten voor de wijk te organiseren. Daarnaast hebben sommige scholen behoefte aan activiteiten op school, zodat de kinderen op dezelfde locatie blijven voor onderwijs, activiteiten en kinderopvang.

3. Combinatie van een brede school per wijk, waarbij schoolactiviteiten mogelijk zijn.

In dit scenario worden bovenstaande scenario's gecombineerd. Het wijkgerichte wordt behouden, dit wordt door alle partijen als zeer waardevol gezien. Maar daarnaast is er ook ruimte voor activiteiten per school, waarbij elke school naar eigen inzicht de brede school activiteiten kan invullen. Per school kan er extra inzet worden gepleegd op bepaalde wensen of problematiek van die school.

Het voorstel is om scenario 3 te kiezen, waarbij het van belang is dat de inzet van de combinatiefunctionarissen op een flexibelere manier wordt ingezet dan op dit moment het geval is. Ook moet hierbij de programmagroep betrokken worden en moet er bepaald worden hoe de aanvragen per school worden beoordeeld in relatie tot wijkgericht werken.

3.3 Organisatorische aspecten

In het geval van de Brede School Ridderkerk blijkt de klassieke situatie te zijn ontstaan dat het concept van ons allemaal is en daardoor van niemand. Een extra vraagstuk dat tijdens het uitvoeren van de evaluatie nog niet bekend was, ligt in het werkgeverschap voor met name de coördinator van de brede school. In de afgelopen jaren functioneerde de Stichting Facet Ridderkerk als doorgeefluik van het salaris van de coördinator, zonder dat het werkgeverschap was geformaliseerd. Inmiddels is duidelijk geworden door een uitspraak van een beroepscommissie dat dit dan automatisch inhoudt dat het juridisch werkgeverschap dan aan de Stichting Facet Ridderkerk toekomt. Hierdoor ontstaan rechten en plichten voor werkgever en werknemer die op dit moment nog niet zijn geadresseerd. Om deze onwenselijke situatie te verbeteren zijn drie scenario's mogelijk:

1. LEA blijft in de lead

In dit scenario wordt de oorspronkelijke afspraak afgestoft en zal het LEA de financiële en inhoudelijke verantwoording van het team van de coördinator Brede School Ridderkerk met de combinatiefunctionarissen blijven ontvangen. Een nadeel is dat wij vanaf 2013 hebben gewerkt met deze situatie en alle partners zijn inmiddels (althans dat blijkt uit de evaluatie)

van mening dat niet verwacht kan worden dat deze situatie zich optimaliseert. Bovendien kan het LEA niet als werkgever functioneren, waardoor de situatie van het werkgeverschap niet kan worden opgelost.

2. De gemeente neemt het werkgeverschap
De gemeente kan, het voortouw nemen en vanaf nu het team van coördinator Brede School Ridderkerk met de combinatiefunctionarissen aansturen. En de inhoudelijke aansturing, zoals gewenst door de partners, afstemmen met het LEA. Een belangrijk nadeel van dit scenario is dat de combinatiefunctionarissen volledig in dienst zijn van Stichting Facet Ridderkerk. De positie van coördinator Brede School Ridderkerk moet nog goed geregeld worden en dan natuurlijk liefst dicht bij de combinatiefunctionarissen. Zou de gemeente rechtstreeks willen gaan sturen, zal dit consequenties hebben voor het werkgeverschap en zou de gemeente dit feitelijk moeten overnemen. Een technisch en juridische zeer complexe operatie.
3. Werkgeverschap bij Stichting Facet Ridderkerk
De gemeente heeft ook de mogelijkheid om haar jaarlijkse opdracht aan Stichting Facet Ridderkerk uit te breiden met de vraag om dienstverlening te bieden inzake de Brede School Ridderkerk. Dat wil zeggen: het verzorgen van de personele bezetting en aansturing van de combinatiefunctionarissen, de coördinator Brede School Ridderkerk. En daarbij de meer algemene opdracht om de Brede School Ridderkerk te realiseren. Het voordeel is dat de gemeente Ridderkerk hierdoor kan sturen op de opdracht zoals deze wordt vastgesteld in overleg met de partners van het LEA en dat tegelijkertijd de organisatorische en juridische vraagstukken zijn opgelost. Daarnaast zal Stichting Facet Ridderkerk in staat zijn om de financiële administratie goed te organiseren.

Het advies is om te kiezen voor scenario 3 en dit verder uit te werken in een uitvoeringsprogramma. Door Stichting Facet Ridderkerk verantwoordelijk te maken voor het uitvoeren van de opdracht van de gemeente om 'het product brede school' te leveren, kan er een basisdienstverlening worden gegarandeerd en worden ook voorwaarden gecreëerd om te sturen op inhoud.

Dit scenario kent nog een ander groot voordeel. Op dit moment is er geen apart activiteitenbudget beschikbaar. Op dit moment ontvangen verschillende partners geormerkt geld voor de Brede School Ridderkerk. Dit is een knelpunt omdat de Brede School Ridderkerk geen zeggenschap heeft over dit budget, en de gemeente en de desbetreffende partner hierover afspraken maken. Uit de gesprekken met de partners is gekomen dat dit geen wenselijke situatie is. Door in het jaarplan op te nemen op welke activiteiten de Brede School Ridderkerk gaat inzetten, zal de gemeente gerichtere opdrachten kunnen verlenen in haar subsidieverstrekking. Daarnaast zal aan de opdrachtverlening aan Stichting Facet Ridderkerk een klein activiteitenbudget toegevoegd worden.

3.4 Betrokkenheid op inhoud

De evaluatie heeft als inzicht opgeleverd dat er behoefte bestaat aan meer grip op de inhoud: het activiteitenprogramma en welke speerpunten per jaar worden vastgesteld. Tevens leverde de evaluatie als inzicht op dat er meer ingezet moet worden op ambities, wensen en mogelijkheden per wijk en/of per school.

Op dit moment is er in elke wijk een programmagroep actief die de vragen uit de wijk ophaalt en dit verwerkt in een activiteitenprogramma. Het verschilt echter per wijk hoe ambitieus en vraaggericht het programma vervolgens vorm krijgt. Dit lijkt erg persoonsafhankelijk en heeft er tevens mee te maken dat elke combinatiefunctionaris een gelijk aantal uren beschikbaar heeft, onafhankelijk hoe groot de wijk is en welke wensen en ambities er in een wijk zijn.

In de voorgaande paragraaf is voorgesteld om de inhoudelijke opdracht en het werkgeverschap volledig bij Stichting Facet Ridderkerk te leggen. En bovendien een klein activiteiten budget vast te

stellen. Hierop in aanvulling wordt voorgesteld om binnen de opdracht van Stichting Facet Ridderkerk op te nemen om een jaarlijks een jaarplan Brede School Ridderkerk op te stellen. In dat jaarplan kan er bekeken worden welke vragen er in een wijk spelen en kan de door de programmagroep geformuleerde wensen en ambities worden uiteengezet. Eventueel kan Stichting Facet Ridderkerk subsidie aanvragen voor de realisatie van de plannen.

4. Aanbevelingen / conclusies

Wij stellen vast dat partners tevreden zijn over de Brede School Ridderkerk. Zij waarderen het concept, het aanbod en de activiteiten van de medewerkers. Niettemin kwam in alle gesprekken met de partners, ambtenaren en combinatiefunctionarissen naar voren dat er meer behoefte is aan structuur, kwaliteitsverbetering en monitoring van het netwerk. Uiteindelijk zijn de volgende aanbevelingen gedestilleerd uit de opgehaalde input.

4.1 Hoofddoelstellingen

In 2007 is de brede school van start gegaan met twee hoofddoelstellingen. Van de eerste hoofddoelstelling *“Het tot stand brengen van een doorgaande ontwikkelingslijn van 0-23 jaar op alle aspecten die van belang zijn bij het opgroeien”*, stellen wij vast dat de praktijk uitwijst dat de brede school zich vooral richt op kinderen in de voorschoolse periode en het primair onderwijs. Daarnaast is duidelijk geworden dat voortgezet onderwijs scholen in Ridderkerk inmiddels hebben aangegeven graag te willen participeren in de Brede School Ridderkerk.

Dat de brede school zich beperkt tot kinderen en jeugdigen in de leeftijd van maximaal basisschool is in lijn met het landelijke beeld. Ook is in lijn met het landelijke beeld dat scholen voor voortgezet onderwijs steeds meer interesse tonen in de relatie tussen school en omgeving en hier toenemend het belang van inzien². Het is daarmee een positieve ontwikkeling dat ook het voortgezet onderwijs positief is over de brede school.

Deze wens zal nader onderzocht worden en er zal bepaald worden of en welke financiële / personele middelen hiervoor nodig zijn. De uitwerking hiervan zal in een uitvoeringsprogramma nader onderzocht worden, en hierin worden voorstellen gedaan hoe dit vorm kan krijgen. Ten aanzien van eventuele financiële gevolgen geldt dat niet op voorhand vaststaat dat de gemeente deze gevolgen draagt.

De tweede hoofddoelstelling: *“Het tot stand brengen c.q. stimuleren van een sociale samenhangende en actieve wijk”* wordt een aandachtspunt bij het verder ontwikkelen van integrale kindcentra.

Het is wenselijk dat de brede school zijn wijkgerichte aanpak behoudt. Dit willen wij in stand houden door te kiezen voor een combinatie van een brede school per wijk, maar daarnaast ook ruimte te bieden voor activiteiten per school, waarbij elke school naar eigen inzicht de brede school activiteiten kan invullen. Per school kan er extra inzet worden gepleegd op bepaalde wensen of problematiek van die school, dit in afstemming met de programmagroep. Hiervoor zijn nadere afspraken gemaakt over de inzet van de combinatiefunctionarissen in de opdrachtverlening richting de Stichting Facet Ridderkerk.

4.2 Opdracht

In het geval van de Brede School Ridderkerk blijkt de klassieke situatie te zijn ontstaan dat het van ons allemaal is en daardoor van niemand. Dit is een onwenselijke situatie omdat er personen via een dienstverband betrokken zijn bij de Brede School Ridderkerk.

Wij willen deze situatie verbeteren door de Stichting Facet Ridderkerk een duidelijke opdracht te verstrekken en daarin de uitvoering van de personele bezetting, de aansturing van de combinatiefunctionarissen en de coördinator Brede School Ridderkerk te regelen. Dit zal de gemeente Ridderkerk in staat stellen te sturen op uitvoering van een opdracht. Deze opdracht zal worden geformuleerd in een uitvoeringsprogramma. Hierin worden naast de opdracht, zaken

---

² Zie het voorbeeld van de gemeente Utrecht, waar het voortgezet onderwijs is betrokken bij 10 brede scholen voor ruim 71.000 leerlingen. <http://www.kijkoponderwijs.nl/professionals/brede-school/>

beschreven als de organisatie van de Brede School Ridderkerk, de verhouding ten opzichte van de gemeente, partners en netwerk in het algemeen, de positie van het LEA en de omvang van activiteitenbudgetten vanuit de partners. Het uitvoeringsprogramma zal worden opgesteld door de gemeente Ridderkerk in overleg met de brede school-coördinator en zal worden vastgesteld in overleg met de partners van het LEA.

4.3 Grip op inhoud

De evaluatie heeft verder als inzicht opgeleverd dat er behoefte bestaat aan meer grip op de inhoud en dat er meer ingezet moet worden op ambities, wensen en mogelijkheden per wijk en/of per school.

Om tegemoet te komen aan deze wens zal in de opdrachtverlening aan de Stichting Facet Ridderkerk een klein activiteitenbudget worden opgenomen. In het jaarplan dat de coördinator van de Brede School Ridderkerk zal opstellen, zal worden opgenomen voor welke doelstellingen additionele subsidies worden aangevraagd door de Stichting Facet Ridderkerk, ten behoeve van de Brede School Ridderkerk. Daarnaast zal in het IKC-beleid dat door de gemeente Ridderkerk wordt opgesteld, nadrukkelijk aandacht zijn voor gebruik van en uitwisseling van de verworvenheden van de Brede School Ridderkerk. De IKC-werkgroep zal gaan meedenken over het aanbod van de Brede School Ridderkerk.